

Latvijas Republikas Senāts**RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS**

Rīgā 2022.gada 30.augustā

[1] Senātā saņemta pieteicējas SIA „Valkas meliorācija” kasācijas sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas 2022.gada 9.jūnija spriedumu, ar kuru noraidīts pieteicējas pieteikums par Konkurences padomes 2021.gada 11.marta lēmuma Nr. 8 atcelšanu.

Apgabaltiesa spriedumā atzina, ka Konkurences padome pamatoti piemērojusi pieteicējai naudas sodu par to, ka pieteicēja apmainījusi ar informāciju un saskaņojusi dalības noteikumus iepirkumos valsts nozīmes ūdensnoteku atjaunošanai un tādējādi izdarījusi Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minēto pārkāpumu (aizliegta vienošanās).

[2] Pieteicēja kasācijas sūdzībā norāda, ka starp pieteicēju un SIA „AGROMELIORATORS” nedz tieši, nedz pastarpināti nav pastāvējusi konkurence, jo to pārstāvētās personu apvienības nav spējušas izpildīt nolikumā noteiktās prasības – kvalificēties.

Senatoru kolēģija pieteicējas skaidrojumu par konkurences pastāvēšanu atzīst par nepareizu. Konkurences likuma 1.panta 6.punktā konkurence ir definēta kā pastāvoša vai potenciāla ekonomiskā (saimnieciskā) sāncensība starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem konkrētajā tirgū. Pieteicēja nav apšaubījusi, ka vispār darbojas tajā pašā tirgū, kur otrs informācijas apmaiņas dalībnieks. Arī izņemot par dalību iepirkumā, tostarp personu apvienības sastāvā, pieteicēja tieši piedalījās konkurencē arī attiecīgajos iepirkumos. Tādējādi konkurences dēļ tai bija liegts apmainīties ar informāciju, bet lēmumi par dalību iepirkumā un tās nosacījumiem bija jāpieņem neatkarīgi. Tas, vai personu apvienības spēja kvalificēties atbilstoši konkursa nolikumam (būtībā – būt sekmīgam sāncensībā par konkrētu klientu), neietekmē konkurences pastāvēšanu. Safidzinoši jānorāda, ka pat vienošanās par kāda tirgus dalībnieka nepiedalīšanos kādā iepirkumā kā ceļš uz klientu un tirgus sadali veido aizliegtu vienošanos (Konkurences likuma 1.panta 2.¹punkts). Arī gadījumā, ja tirgus dalībnieki tieši pauduši savu gribu piedalīties konkursā (sāncensībā par iespēju uzvarēt iepirkumā un noslēgt līgumu), nav šaubu par konkurējošu rīcību konkrētajā tirgū.

[3] Kasācijas sūdzības arguments par konkurences nepastāvēšanu ir balstīts arī uz apgalvojumu, ka pieteicējai bija vēlme veidot ģenerāluzņēmēja–apakšuzņēmēja attiecības.

Šāds apgalvojums, apgabaltiesai pārbaudot pierādījumus, nav ticis pierādīts, tādēļ jebkāda argumentācija ar šādu apgalvojumu nav pamatota. Informācijas apmaiņa tika konstatēta tieši saistībā ar iepirkumos iesniegtajiem piedāvājumiem, un tā nav izskaidrojama ar apakšuzņēmēja līgumu, kas tika noslēgts pusgadu vēlāk ar dalībnieku, kas uzvarēja iepirkumā. Turklāt jāpiebilst, ka saskaņotu piedāvājumu iesniegšanas un tirgus sadales gadījumos iepirkumu procesos nav izslēgta arī vēlāka apakšuzņēmumu līgumu slēgšana iesaitīto tirgus dalībnieku starpā, tā var ietilpt kopējā plānā.

Senatoru kolēģija nesaskata kļūdas pierādījumu vērtējumā, tiesai pārbaudot šo pieteicējas apgalvojumu par apakšuzņēmēja līgumu. Pieteicēja tiesas pierādījumu vērtējumu vērtē kā tendenciozu un tam nepiekrīt, tomēr šāds viedoklis ir subjektīvs un nav saistīts ar konkrētiem apstākļiem, kas uzrādītu Administratīvā procesa likuma 154.panta pirmās daļas pārkāpumu.

[4] Pieteicēja argumentē, ka Administratīvā apgabaltiesa nepamatoti atzinusi, ka ģenerāluzņēmēja–apakšuzņēmēja attiecību veidošana ir iespējama tikai pie nosacījuma, ka tā ir atklāta. Apakšuzņēmēja piesaiste un publiska paziņošana par to esot iespējama tikai pēc apakšuzņēmēja cenas saņemšanas, kas ir pamats lēmuma pieņemšanai par sadarbību. Savukārt noskaidrot apakšuzņēmēja cenu ir iespējams, tikai veicot informācijas apmaiņu pirms dalības iepirkumu konkursā.

Senatoru kolēģija šādu argumentu neuzskata par pamatotu. Dalības noteikumu saskaņošana iepirkumā, apmainoties ar informāciju par cenām, nepārprotami ir aizliegta vienošanās atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 2.¹punktam un 11.panta pirmajai daļai. Ja tirgus dalībnieks uzskata par nepieciešamu piesaistīt apakšuzņēmēju, tam ir jāspēj tas darīt atklāti tādā veidā, kas vērotājam no malas ļautu pietiekami skaidri saprast šādu attiecību veidošanu, un tikai tādā gadījumā informācijas apmaiņa varētu būt attaisnota ar šo īpašo situāciju. Šajā gadījumā apgabaltiesa ne tikai nav konstatējusi pierādījumus pieteicējas un cita tirgus dalībnieka vēlmei veidot apakšuzņēmuma attiecības, bet lietā ir konstatējams tieši pretējais – tādu piedāvājumu iesniegšana konkursā, pēc kuru satura bija konstatējama informācijas apmaiņa. Jo īpaši lietā iegūta elektroniskā sarakste uzrāda, ka informācijas apmaiņa nebija vērsta uz cenu noskaidrošanu ar mērķi sadarboties līguma izpildē, bet notika apmaiņa ar konkrētu piedāvājumu dokumentācijā iekļaujamo informāciju.

[5] Pieteicēja kasācijas sūdzībā norāda, ka apgabaltiesa ignorējusi Konkurences likuma 27.pantā noteiktos priekšnoteikumus, kas Konkurences padomei ļauj lēmumu pieņemt vēlāk, nekā to paredz Konkurences likuma 27.panta pirmā daļa – objektīvu nepieciešamību un nepieciešamību veikt ilgstošu faktu konstatāciju.

Senatoru kolēģija šim argumentam nepiekrīt.

Konkurences likuma 27.pants nosaka Konkurences padomes lēmuma pieņemšanas termiņu. 27.panta pirmā daļa noteic, ka Konkurences padome pieņem lēmumu sešu mēnešu laikā no lietas ierosināšanas dienas. Panta otrā daļa pieļauj pagarināt termiņu uz laiku līdz vienam gadam, ja objektīvu iemeslu dēļ sešu mēnešu termiņu nav iespējams ievērot, savukārt trešā daļa pieļauj ar motivētu lēmumu pagarināt termiņu uz laiku, kas nepārsniedz divus gadus no lietas ierosināšanas dienas, ja lietā nepieciešama ilgstoša faktu konstatācija.

Var piekrist pieteicējai tiktāl, ka parastais termiņš, kura ietvaros Konkurences padomei nav īpaši jāpamato lietas izmeklēšanai un lēmuma pieņemšanai nepieciešamais laiks, ir seši mēneši no lietas ierosināšanas dienas. Panta otrā un trešā daļa ir piemērojama tikai tad, ja pastāv šajās normās norādītie apstākļi – objektīvu iemeslu dēļ nav iespējams ievērot sešu mēnešu termiņu vai – un tas ir jāmotivē lēmumā par termiņa pagarināšanu – lietā nepieciešama ilgstoša faktu konstatācija.

Tāpat ir skaidrs, ka Konkurences padomes procesuālie lēmumi par termiņa pagarināšanu ir pārbaudāmi tiesā, vērtējot iestādes izdotā administratīvā akta tiesiskumu. Tiesa var pārbaudīt termiņa pagarināšanas vispārīgu objektīvu pamatojumu, lai izslēgtu iestādes patvaļu. Tostarp tiesa var novērtēt izmeklēšanas apjomu, noskaidrojamo faktisko apstākļu un novērtējamo tiesisko apstākļu sarežģītību jeb nepieciešamās analīzes sarežģītību, lietas dalībnieku sniegto paskaidrojumu apjomu vai nepieciešamību saņemt šādus paskaidrojumus, to, cik tālu jau bija notikusi izmeklēšana, to, vai nav konstatējama nepamatota vilcināšanās, vai citus apstākļus atkarībā no individuālā gadījuma īpatnībām. Vienlaikus jāņem vērā, ka lēmums par termiņa pagarināšanu ietver iespējami nepieciešamā laika prognozēšanu, un kā ikviena prognoze tā pati par sevi parasti būs aptuvena.

Jāpiekrīt pieteicējai, ka apgabaltiesa nav sniegusi vērtējumu par to, vai konkrētajā gadījumā termiņa pagarināšana bija pamatota. No apgabaltiesas sprieduma 17.punkta drīzāk var secināt, ka, tiesas ieskatā, būtiski ir tas, vai Konkurences padome ir iekļāvusies maksimālajā termiņā, ko pieļauj Konkurences likuma 27.pants. Senatoru kolēģija šādai pieejai nepiekrīt, jo lietas izmeklēšana rada noteiktus procesuālus pienākumus un ierobežojumus lietas dalībniekiem, tādēļ pati par sevi ir apgrūtinājums personām un tās ilgums ir pēc iespējas jāierobežo, kas arī ir likuma mērķis. Turklāt personai nebūtu nepamatoti ilgi jādzīvo ar nenoteiktību par tās tiesisko situāciju un iespējamo pārkāpuma konstatēšanu.

Tomēr konkrētajā gadījumā tas nerada šaubas par apgabaltiesas sprieduma tiesiskumu. Izskatāmajā lietā Konkurences padomes lēmums pieņemts apmēram pusotru gadu pēc lietas ierosināšanas, tātad iestāde nebija vieglprātīgi noteikusi maksimālo likumā paredzēto termiņu lietas izmeklēšanai, bet prognozējusi lietas izskatīšanai vēl nepieciešamo laiku. Kā redzams no Konkurences padomes 2021.gada 11.marta lēmuma, lietas izmeklēšana aptvēra ne tikai pieteicējas, bet vairāku citu tirgus dalībnieku rīcību un vairākus iepirkumu procesus. Lai objektīvi novērtētu iespējamo informācijas apmaiņu un iepirkumu karteļa pastāvēšanu, iestādei bija jānovērtē plašāks ar vairākiem iepirkumiem un tirgus dalībniekiem saistītu apstākļu kopums. Lai arī, izvērtējot visus apstākļus, Konkurences padome izbeidza lietas izpēti daļā pret vairākiem komersantiem, nav šaubu, ka visu iespējami būtisko lietas apstākļu noskaidrošanai, tostarp lietas dalībnieku paskaidrojumu iegūšanai, kā arī analīzei un secinājumu izdarīšanai par katru konkrētu komersantu bija nepieciešama šāda kompleksa izmeklēšana. Senatoru kolēģijai nerodas šaubas par termiņa pagarināšanas pamatotību.

[6] Tā kā kasācijas sūdzības argumenti nerada šaubas par apgabaltiesas sprieduma tiesiskumu un neuzrāda, ka lietai būtu nozīme judikatūras veidošanā, kasācijas tiesvedības ierosināšana ir atsakāma.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.¹panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar SIA „Valkas meliorācija” kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2022.gada 9.jūnija spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore R. Viduša

Senatore V. Krūmiņa

Senators V. Poķis